

Aandachtspunten en aanbevelingen voorlopige hechtenis in jeugdstrafzaken

Deze nota is in 2013 opgesteld door de expertgroep jeugdrechters en ter besluitvorming aangeboden aan het Landelijk Overleg Vakinhoud Strafrecht (LOVS). Het LOVS is op 22 november 2013 akkoord gegaan met deze nota, met inachtneming van een aantal opmerkingen die in deze nota zijn verwerkt¹. Met de aandachtspunten en aanbevelingen in deze nota wordt beoogd de rechtseenheid en de kwaliteit bij beslissingen met betrekking tot de voorlopige hechtenis in jeugdstrafzaken te bevorderen. Maatwerk staat, in het bijzonder in jeugdstrafzaken, voorop. In de nota staan aandachtspunten en aanbevelingen weergegeven, zij binden de rechter niet.

Inleiding

Door de expertgroep jeugdrechters is geconstateerd dat de diverse gerechten verschillend omgaan met het toepassen van voorlopige hechtenis in jeugdstrafzaken, waardoor de cijfers hieromtrent erg uiteenlopen. Sinds deze constatering heeft binnen de expertgroep jeugdrechters een aantal inventarisaties plaatsgevonden met betrekking tot dit onderwerp. Maatwerk staat, zoals gezegd, in het bijzonder in jeugdstrafzaken, voorop. Echter, gelet op de geconstateerde verscheidenheid in de toepassing van voorlopige hechtenis in jeugdstrafzaken en het belang van meer rechtseenheid en kwaliteit is binnen de expertgroep jeugdrechters de wens ontstaan om tot aandachtspunten en aanbevelingen te komen ten aanzien van de voorlopige hechtenis in jeugdstrafzaken.

In deze nota worden voor rechtbanken en hoven aandachtspunten en aanbevelingen geformuleerd voor de beoordeling van de vraag of (schorsing van de) voorlopige hechtenis in een jeugdstrafzaak aan de orde is.

Deze aandachtspunten zijn (primair) bedoeld voor de rechters-commissarissen belast met de behandeling van jeugdstrafzaken die de voorgeleiding van de minderjarige verdachten doen en voor de (kinder)rechters die de raadkamers gevangenhouding van de minderjarige verdachten doen.

---

¹ In eerste instantie op 29 mei 2013 en voorts, na aanpassing, op 7 oktober 2013. De laatste aanpassing dateert van 14 januari 2014 n.a.v. de LOVS-vergadering van 22 november 2013.

Aandachtspunten bevel tot voorlopige hechtenis

Uiteraard dient bij de beoordeling tot het wel/niet geven van een bevel tot voorlopige hechtenis per zaak eerst te worden bezien of conform artikel 67 Wetboek van Strafvordering (Sv) sprake is van:

- een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten en;
- ernstige bezwaren tegen de verdachte bestaan (behoudens de verdenking van een terroristisch misdrijf).

Voorts dient te worden beoordeeld of conform artikel 67a Sv sprake is van:

- (een) grond(en) voor voorlopige hechtenis.

Indien voorlopige hechtenis naar de wettelijke criteria is toegelaten, dient te worden nagegaan of voor deze specifieke jeugdzaak voorlopige hechtenis ook is aangewezen. De expertgroep jeugdrechters ziet met name de volgende omstandigheden als aanbevelingen voor voorlopige hechtenis in jeugdstrafzaken:

- de ernst van het feit;
- het hebben van justitiële documentatie;
- andere omstandigheden rond het delict en/of de persoon van verdachte, zoals:
  - een nog af te nemen (dubbel) persoonlijkheidsonderzoek (PO);
  - onvoldoende zicht op mogelijke behandeling en/of begeleiding;
  - vrees voor herhaling;
  - wonen in de omgeving van het slachtoffer;
  - wachten op een alternatieve woonplek;
  - in afwachting van een beschermingsonderzoek (ondertoezichtstelling en/of uithuisplaatsing).

Aandachtspunten en aanbevelingen schorsing van het bevel tot voorlopige hechtenis

Indien een bevel tot voorlopige hechtenis wordt gegeven, dient in jeugdstrafzaken ambtshalve te worden nagegaan of dit kan worden geschorst, conform artikel 493 Sv. De eerste volzin van artikel 493 lid 1 Sv luidt:

“Indien de rechter de voorlopige hechtenis van de verdachte beveelt, gaat hij na of de tenuitvoerlegging van dit bevel, hetzij onmiddellijk, hetzij na een bepaald tijdsverloop, kan worden geschorst.”

Aanwijzingen voor het (al dan niet op termijn) schorsen van de voorlopige hechtenis zijn, naar de mening van de expertgroep jeugdrechters, o.a.:

- de aanwezigheid hulpverlening;
- de aanwezigheid van een concreet plan van aanpak;
- het hebben van een zinvolle dagbesteding.

De expertgroep jeugdrechters ziet met name de omstandigheden die **hierboven** zijn genoemd als aanbevelingen vóór de voorlopige hechtenis, eveneens als aanbevelingen om het bevel tot voorlopige hechtenis in jeugdstrafzaken niet te schorsen.

Aanbevelingen: overwegen van vormen van voorlopige hechtenis bij niet schorsen

Indien schorsing van de voorlopige hechtenis niet aan de orde is, dienen, in verband met het beginsel van subsidiariteit naar de mening van de expertgroep jeugdrechters, andere vormen van voorlopige hechtenis te worden overwogen. Te denken valt aan:

- nachtdetentie;
- thuisdetentie.²

Aanbevelingen: vormen van voorlopige hechtenis en schorsing

Met betrekking tot de thuisdetentie maar ook het elektronisch toezicht is gebleken dat de verschillende gerechten divers omgaan met het kader hiervan. Binnen het ene gerecht is thuisdetentie en/of elektronisch toezicht een vorm van voorlopige hechtenis en binnen het andere gerecht wordt thuisdetentie en/of elektronisch toezicht gezien als een bijzondere voorwaarde in het kader van een schorsing van de voorlopige hechtenis. Dit zorgt voor een grote verscheidenheid in de duur van de voorlopige hechtenis per regio en veroorzaakt dientengevolge een vertekend beeld. Tevens maakt het kader een verschil bij een eventuele schadevergoeding mocht de zaak uiteindelijk tot vrijspraak leiden. Het verdient, naar de mening van de expertgroep jeugdrechters, dan ook aanbeveling om hier landelijk uniform mee om te gaan.

De expertgroep jeugdrechters stelt voor om het elektronisch toezicht niet als voorlopige hechtenis, maar als schorsingsvoorwaarde te beschouwen (conform de wet Adolescentenstrafrecht, EK 33.498) en de thuisdetentie³ (voorlopige hechtenis die ten uitvoer wordt gelegd in de thuissituatie) niet als schorsingsvoorwaarde te beschouwen. De overgrote meerderheid van de gerechten volgt deze lijn nu al.

Aanbevelingen: m.b.t. de duur van de (verlenging van de) voorlopige hechtenis

Met betrekking tot de raadkamer gevangenhouding is de aanbeveling van de expertgroep jeugdrechters om de voorlopige hechtenis in jeugdstrafzaken in beginsel met 30 dagen te verlengen, tenzij... Deze "tenzij" kan, naar de mening van de expertgroep jeugdrechters, o.a. worden gevonden in de volgende gevallen:

- zeer ernstig feit, zoals:
  - gewapende overval;
  - voltooid levensdelict;
  - ernstig zedendelict;
  - steekpartij;

terwijl op het feit een strafbedreiging van twaalf jaar of meer van toepassing is.

- ernstige vorm van recidive (ernstig qua hoeveelheid of qua type delict);
- in afwachting van nog af te nemen (dubbel) persoonlijkheidsonderzoek (PO) waarbij het advies naar verwachting PIJ of (langdurige) jeugddetentie zal zijn.

---

² Onder nachtdetentie wordt verstaan: overdag dagbesteding, 's nachts verblijven in justitiële jeugdinrichting. Onder thuisdetentie wordt verstaan: de voorlopige hechtenis die ten uitvoer wordt gelegd op het huisadres.

³ Let op: Met betrekking tot de thuisdetentie dient in ogenschouw te worden genomen dat dit weer wat anders is dan de avondklok, waarbij de minderjarige slechts tussen bepaalde tijden 's avonds/'s nachts thuis hoeft te verblijven. Een avondklok is geen voorlopige hechtenis, maar een schorsingsvoorwaarde.

In voornoemde gevallen is een verlenging van de voorlopige hechtenis van 60 of 90 dagen, naar de mening van de expertgroep jeugdrechters, eerder aangewezen.

Concluderend

De expertgroep jeugdrechters beveelt aan:

1. ten aanzien van het bevelen van voorlopige hechtenis alsmede het al dan niet schorsen daarvan acht te slaan op:
  - de ernst van het feit;
  - het hebben van justitiële documentatie;
  - andere omstandigheden rond het delict en/of de persoon van verdachte, zoals:
    - een nog af te nemen (dubbel) persoonlijkheidsonderzoek (PO);
    - onvoldoende zicht op mogelijke behandeling en/of begeleiding;
    - vrees voor herhaling;
    - wonen in de omgeving van het slachtoffer;
    - wachten op een alternatieve woonplek;
    - in afwachting van een beschermingsonderzoek (ondertoezichtstelling en/of uithuisplaatsing).
2. voor het (al dan niet op termijn) schorsen van de voorlopige hechtenis als aanwijzingen te beschouwen:
  - de aanwezigheid hulpverlening;
  - de aanwezigheid van een concreet plan van aanpak;
  - het hebben van een zinvolle dagbesteding.
3. andere mogelijkheden binnen de voorlopige hechtenis te overwegen, zoals:
  - elektronisch toezicht; als schorsingsvoorwaarde
  - thuisdetentie of nachtdetentie; als vorm van voorlopige hechtenis.
4. de voorlopige hechtenis in beginsel met 30 dagen te verlengen, tenzij... Deze "tenzij" kan o.a. worden gevonden in de volgende gevallen:
  - zeer ernstig feit, zoals:
    - gewapende overval;
    - voltooid levensdelict;
    - ernstig zedendelict;
    - steekpartij;
    - terwijl op het feit een strafbedreiging van twaalf jaar of meer gesteld is;
  - ernstige vorm van recidive (ernstig qua hoeveelheid of qua type delict);
  - in afwachting van nog af te nemen (dubbel) persoonlijkheidsonderzoek (PO) waarbij het advies naar verwachting PIJ of (langdurige) jeugddetentie zal zijn.
